

Муштарак, уйғун ва ҳамоҳанг ғоялар мантиғи

Мамлакатимизда мустақил тараққиётимизнинг дастлабки йилларидан бошлаб ижтимоий адолат тамойилларини мустаҳкамлаш, аҳолининг даромадлари ва турмуш шароитида кескин тафовут бўлишига йўл қўймасликка катта эътибор қаратилди. Чунончи, тараққиётнинг «ўзбек модели» асосий йўналишларидан бири ҳам айнан ижтимоий масалалар билан боғлиқ эканлиги фикримизнинг тасдиғидир. Узоққа борманг, давлатимиз раҳбарининг шу йил 19 январь куни Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузасида келтирилган мана бу рақамларга эътибор қилинг: *«Кейинги ўн йилда юртимизда аҳоли даромадлари ҳажми 8,1 баробар ортган бир пайтда иш ҳақи, ижтимоий кўмакка муҳтож тоифаларнинг даромадлари миқдорини жадал ошириш, уларни қўллаб-қувватлаш ва солиқ имтиёзлари бериш ҳисобидан аҳолининг энг паст ва энг юқори даромадга эга бўлган гуруҳлари ўртасидаги тафовут, бошқача айтганда, даромадлардаги фарқ коэффициентини 21,1 баробардан 8,3 баробарга қисқарди. Айтиш керакки, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари ва бир қатор иқтисодий ривожланган давлатлар ўртасида бу коэффициент энг паст кўрсаткичлардан бири ҳисобланади».*

Ҳолбуки, ТВ кўрсатувларида кўриб, ОАВ саҳифаларида ўқиб, интернет сайтлари орқали хабардор бўлиб турибсиз, бугунги кунда дунё миқёсида қашшоқлик кўлами тобора кенгайиб, фақат кун кўриш учунгина меҳнат қилаётган аҳоли сони ҳатто ривожланган мамлакатларда ҳам мутассил ошиб бораётир. Социологларнинг таъкидлашича, бойлар ва камбағаллар ўртасидаги тафовутнинг юқорилиги, иқтисодий муҳитнинг оғир аҳволда қолаётгани, ижтимоий адолат тамойилларига амал қилинмаётгани уларда беқарорликни юзага чиқармоқда. Масалан, Буюк Британияда сўнгги ўттиз йилда аҳоли даромадлари ўртасидаги фарқ икки баробарга ошди. АҚШда эса 300 минг кишининг даромади қолган 150 миллион нафар америкаликларнинг даромадидан анча кўпдир. Бундай ҳолат Жанубий-Шарқий Осиё, Африка, Ҳиндистон сингари ўнлаб мамлакатларда ҳам учраб турибди. Натижада, хусусан, бугунги жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози оқибатида мазкур мамлакатларда ишсизлик кун сайин ортиб, давлат томонидан молиялаштирилаётган ижтимоий дастурлар тўхтатилгани, таълим учун тўловларнинг кескин кўтарилаётгани, социал муҳитнинг беқарорлашиб бораётгани ва одамларда эртанги кунга бўлган ишончнинг йўқолаётгани сингари ҳолатлар кузатилмоқда.

Ўзбекистонда эса мустақиллик йилларида олиб борилган кенг кўламли ислохотлар самараси ўлароқ, инсон манфаатлари

устуворлик топиб, кучли ижтимоий сиёсат ўз натижаларини бермоқда. Биргина ўтган — 2011 йилда иш ҳақи 20,2 фоизга, бюджет ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, пенсиялар ва стипендиялар миқдори 26,5 фоизга ортди. Солиқ юкини камайтиришга йўналтирилган ғамхўрона сиёсат иқтисодиётдаги таркибий ўзгаришларга, хўжалик юритувчи субъектларининг ишбилармонлик фаоллиги ва молиявий барқарорлигини юксалтиришга хизмат қилди. Солиқ юки 1991 йил билан солиштирганда, ялпи ички маҳсулотга нисбатан салкам 2 баробарга камайди, яъни, 41,2 фоиздан 22 фоизга тушди.

Булар, шубҳасиз, мамлакатимизда истиқлолда ўтган 20 йил давомида мутассил кучли ижтимоий сиёсат олиб борилгани, ислохотлардан бош мақсад — фуқароларнинг турмуш фаровонлигини ошириш кўзлангани самарасидир. Қолаверса, ҳаётимизда ижтимоий адолат қарор топаётгани, “бой” ва “камбағал” тушунчаларига барҳам берилаётгани натижасидир. Наинки, буларгина аҳоли даромадлари ўртасидаги тафовут ҳам кескин қисқараётгани ва одамлар қалбида давлатга бўлган ишонч тобора мустаҳкамланиб бораётгани юритаётган кучли ижтимоий сиёсатимиз маҳсулидир.

Бу маҳсулни йил бошида “Ижтимоий фикр” жамоатчилик маркази ўтказган тадқиқот натижаларидан ҳам яққол кўрса бўлади. Сўровда қатнашганларнинг 91,6 фоизи бугунги кунда кайфиятларини яхши эканлигини айтган. Шу билан бирга, респондентларнинг 85,2 фоизи ўз ҳаётидан мамнун эканлигини билдирган. Ўйлайманки, бу жавоб, бу кўрсаткичлар ҳам мамлакатимизда ижтимоий адолат тамойиллари қарор топиб, аҳоли даромадлари ва турмуш шароитида кескин тафовут бўлишини олдини олиш саъй-ҳаракатлари ҳосиласидир.

Шу ўринда айтиб ўтмоқ жоиз, шахсан Президентимиз Ислон Каримов ва ҳукуматимиз тутаётган оқил сиёсатни юртимизда фаолият олиб бораётган сиёсий кучлар — сиёсий партиялар ҳам яқдил қўллаб-қувватлашмоқда. Жумладан, **“Ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётини, демократик ҳуқуқий давлат, кучли, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш, маънавий жиҳслашган жамиятни шакллантириш жараёнларида ўз ролини кучайтиришни мақсад...”** қилган Ўзбекистон “Адолат” социал-демократик партияси Юртбошимиз томонидан ишлаб чиқилган ривожланишнинг машҳур беш тамойилига таяниб иш кўрмоқда. Амалга оширилаётган «Ислохот ислохот учун эмас, авваламбор инсон учун» тамойилига риоя қилган ҳолда кучли ижтимоий сиёсатни маъқул ва манзур йўл билиб, давлат ижтимоий дастурларини бажаришда **“аҳолининг ҳаддан ташқари камбағаллар ва бойларга бўлиниб табақаланишига йўл қўймаслик, аҳоли турмуш**

сифати кўрсаткичларини янада яхшилашга қаратилган аниқ саъй-ҳаракатларни амалга ошириш”ни асосий вазифа деб ҳисобламоқда. Шунингдек, у, иқтисодий соҳадаги фаолиятида **“аҳолининг турли ижтимоий гуруҳлари ва қатламларининг турмуш сифати ва даражасини оширишга адолатли йўналтириган бозор иқтисодиётининг ижтимоий йўналишини чуқурлаштириш**” ғояси билан майдонга чиққан ва бу ғояни ҳаётга жорий этишга эришишга бел боғлаган сиёсий куч — сиёсий партиядир.

Зеро, тарих ва дунёдаги барча сиёсий партиялар тажрибасидан маълумки, ҳар қандай партия ўз ғоялари ва вазифалари билан ташаббускор куч сифатида майдонга чиқади, уларни ҳаётга татбиқ этиш учун кураш олиб боради, аҳолининг муайян тоифаси, яъни, ўз электорати манфаатларини ҳимоя қилиш билан эл-юрт фаровонлигининг ошишига ҳисса қўшади. Мустақил ғоя, мустақил позицияга эга партиянинг рақобатдаги бошқа сиёсий кучлар қарашларидан қатъи назар, энг аввало, халқ олдидаги, электорати олдидаги масъулияти мантиғи ҳам шунда.

Шу нуқтаи назарлардан, давлатимиз олиб бораётган кучли ижтимоий сиёсат ғояси билан Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси ғояси ҳам муштарак, уйғун ва ҳамоҳанг дея оламиз.

**Умид ЖУМАНИЁЗОВ,
Ўзбекистон “Адолат”
СДП фракцияси аъзоси.**

Адолат, 2 март 2012 йил.